
Školení a výcvik báňských záchranářů

Václav Smička

smicka@hbzs-ov.cz

Nařízení č. 692 c. k. báňského hejtmanství ve Vídni z 6. dubna 1897

- V používání dýchacích přístrojů na každém dole vycvičený co největší počet zaměstnanců nejméně dvojnásobný počet než dýchacích přístrojů.
- Jména vyškolených osob zapsána v seznamu, z něhož muselo být zjistitelné kdy a kým byli poučeni o používání pomůcek.
- Lékařům musely být dány v případě katastrofy k dispozici osoby vyškolené v poskytování první pomoci.

Požadavky na báňské záchranáře :

- rozhodnost
- duchapřítomnost
- výkonnost
- plná důvěra v dýchací přístroj
- dokázat poskytnout první pomoc
- cílevědomá a plánovitá cvičení

Teoretické školení

- Dýchací proces.
- Účel, konstrukce, funkce, kontroly a použití dýchacích přístrojů.
- Důlní plyny.
- Požáry, hašení, stavby hrází.
- Výbuchy třaskavých plynů a uhelného prachu.
- Postup při různých druzích zásahu.
- Poskytování první pomoci.

Praktický výcvik

- Použití dýchacích přístrojů za podmínek blízkých podmínkám zásahů v dole. Prostory, snížená viditelnost, zvýšená teplota.
- Použití masky, ústenky.
- Nácvik transportu zraněných.
- Stavba hrází.
- Opakovací cvičení 2 – 4 x ročně.
- Délka cvičení – vydýchání celé zásoby dýchacího media.

Od roku 1908 zřizování Ústředních záchranných stanic a záchranných stanic v podzemí

- **1912 ÚZS Lazy pro doly ve východní části revíru**
 - Organizování školení a cvičení.
 - Prostory pro školení a výcvik.
 - Organizační řád.
 - Výcvik ústředního záchranného sboru ve dvou šestidenních kurzech s 18 účastníky.
 - Cvičení 6 x do roka s přístrojem v prostředí naplněném kouřem o teplotě 30 – 35 °C.

Přednášková síň na ÚZS Lazy

Cvičení na ÚZS v Lazích

Cvičná chodba na ÚZS v Lazích

ÚSZ na jámě Karolina pro Vítkovické kamenouhelené doly zřízená v r. 1908

- Členové ústředního záchranného sboru :
 - 6 cvičení v kouřové komoře a v dole
 - délka cvičení s nasazeným DP 2 hodiny, práce nejméně 6000 kgm
 - v den cvičení osvobození od služby v dole.
- Členové závodního záchranného sboru
 - polovina cvičení

ÚZS pro doly Severní dráhy na Zárubku zřízená v r. 1911

- Každý člen ústředního a závodního záchranného sboru je povinen cvičit jednou za dva měsíce.
- Mimo cvičení v kouři ve cvičné komoře cvičí se **čas od času v dole** na různých závodech.
- O cvičení musí být vedeny přesné záznamy podle předepsaných formulářů.

ÚZS Wilczkových dolů na jámě Trojice od r. 1912

- Každý záchránce před svým zařazením do sboru musí dosáhnout průměrně nejméně jednu hodinu nepřerušovaného dýchání v záchranném přístroji.
- Každý člen záchranného sboru musí v první polovici roku, kdy byl přidělen k záchrannému sboru cvičiti každoměsíčně, později pak každé dva měsíce v záchranných přístrojích.
- Každý dozorce příslušející záchrannému sboru musí sjeti jedenkrát v měsíci na cizím závodě, aby mohl záchranný sbor úspěšně zasáhnout na jiných závodech.

Záchranné sbory a cvičení OKR v r. 1926

- záchranáři 454
- řádná cvičení 2 625
- mimořádná cvičení 252
- celková doba dýchání v minutách 348 685
- spotřeba kyslíku na minutu dýchání v lit. 2,13
- spotřeba kyslíku na jedno cvičení v lit. 259
- celková spotřeba kyslíku v litrech 744 190

Nařízení ministerstva hospodářství a práce ze 17. 4. 1943

- Záchranný sbor musí cvičiti pravidelně nejméně čtvrtletně tak aby každý jeho člen užíval dýchacího přístroje nepřetržitě dvě hodiny.
- Cvičení se musí provádět na povrchu nebo v dole.
- Místnost pro cvičení na povrchu zřízena tak, aby mohla být naplněná kouřem nebo nedýchatelným plynem, který nepůsobí škodlivě na pryžové součástky záchranných přístrojů.
- Cvičení v zaplynovaných důlních prostorech je zakázáno.

- Vedení přehledného záznamu o cvičení záchranného mužstva a kmenových listů

Příloha B.

Kmenový list cvičence.

Jméno cvičence a rok narození: _____

Zaměstnání: ve službě _____
ve sboru _____

Číslo cvičence	Jméno	Soubor	Číslo	Město cvičení	Úspěch	Teplota	Tlak kyslíku v. tlak v. atm.		Spotřeba kyslíku		Váha plynové CO ₂ v. g.		Přítok na čas pohybu v. g.	Doba cvičení			Prům. výška	Fyzický stav cvičence	Zvláštní poznámky
							před cvičením	po cvičení	v. atm.	in. v. atm.	před cvičením	po cvičení		první	konc.	celková			

Beilage B.

Stammliste des Übenden.

Name und Geburtsjahr des Übenden _____

Beschäftigung: im Dienste _____
in der Wehr _____

Nr. der Übung	Jahr	Nr. der Übung	Jahr	Ort der Übung	Atmosphäre	Temperatur	Druck des Sauerstoffes l. d. Flasche in. atm.		Sauerstoffverbrauch		Gewicht des Sauerstoffbehälters in g.		Gewichtnahme des Übenden in g.	Übungsdauer			Arbeitsleistung	Physiologische Verfassung des Übenden	Besondere Beobachtungen
							vor der Übung	nach der Übung	in. atm.	l. d. atm.	vor der Übung	nach der Übung		Beginn	Ende	gesamte Minuten			

Vyhláška ministerstva průmyslu č. 168 z 21. února 1947

- Věk pro činnost ve sboru 25 – 45 let.
- Každoroční cvičení o první pomoci při úrazech.
- Pravidelné cvičení nejméně čtvrtletně na povrchu nebo v dole, použití dýchacího přístroje nepřetržitě 2 hodiny.
- Dýmnice s přístroji na měření výkonu, možnost naplnění kouřem a přizpůsobení i jiným okolnostem zvláště zvýšené teplotě.
- V dole se smějí konati cvičení v zaplynovaných předcích jen bylo-li záchranné mužstvo dobře vycvičeno.

- Vedení přehledného záznamu o cvičení a kmenových listů cvičících.

*Příloha č. 2 k vyhlášce ministerstva práce ze dne 20. srpna 1927,
o zjednotění zaměstnání učebních a kmenových cvičících.*

Číslo cvičence: _____

Zaměstnatel: ve službě _____ ve zájmu _____

Kmenový list cvičence. Zařazený člen: _____
Věnován do profesního ústavu: _____

Číslo cvičence jeho číslo	Měsíc cvičení	Osvědčil		Průběh		Výsledky cvičení		Průběh cvičení		Výsledky cvičení		Průběh cvičení	Průběh cvičení	Průběh cvičení
		1. cvičení	2. cvičení	1. cvičení	2. cvičení	1. cvičení	2. cvičení	1. cvičení	2. cvičení					

Číslo přílohy 1.

Datum	Měsíc	Lékařská prohlídka s uvedením výsledku	Příčina vyloučení nebo jeho zastavení	Den	Měsíc	Rok	Měsíc provedení	Průběh provedení

Klasifikace členů záchranného oddělení

Průběh a výsledky odborného průběhu se dne 20. června 1987
v organizaci záchranného oddělení v karlových ulicích. Datum vyřízení:

Jméno příslušníka	Stupeň a odbornostní hodnota	Měsíční výdělky a příjmy	Ověření odbornosti	Ověření odbornosti		Ověření odbornosti		Ověření odbornosti		Ověření odbornosti	Ověření odbornosti
				1. část	2. část	3. část	4. část				

Jméno příslušníka	Výdělky					Ověření odbornosti	Ověření odbornosti	Ověření odbornosti
	1. část	2. část	3. část	4. část	5. část			

Klasifikace členů záchranného oddělení

Průběh a výsledky odborného průběhu se dne 20. června 1987
v organizaci záchranného oddělení v karlových ulicích. Datum vyřízení:

Jméno příslušníka	Ověření odbornosti		Ověření odbornosti		Ověření odbornosti	Ověření odbornosti	Ověření odbornosti	Ověření odbornosti	Ověření odbornosti	Ověření odbornosti	Ověření odbornosti
	1. část	2. část	3. část	4. část							

Průběh a výsledky odborného průběhu se dne 20. června 1987 v organizaci záchranného oddělení v karlových ulicích.

Průběh a výsledky odborného průběhu se dne 20. června 1987 v organizaci záchranného oddělení v karlových ulicích.

Bezpečnostní předpis ÚBÚ č. j. 9000/61 - 11. díl

- Noví členové **nejméně týdenní základní kurz** na HBZS nebo OBZS, po ukončení zkouška a složení slibu.
- **Každých pět let třídenní opakovací kurz** na HBZS nebo OBZS.
- Závodní záchranáři ročně 16 školních hodin na HBZS nebo OBZS a 16 hodin na závodě.
- Cvičení nejméně čtvrtletně, 2 x v dýmnici na HBZS nebo OBZS a 2 x závodě v dole. Jedenkrát projití hlavních útěkových cest.
- Vážný zásah nahrazuje cvičení v dole.

Výnos ČBÚ č. j. 1434/19/1969

- Před zařazením do záchranného sboru musí záchranař absolvovat **desetidenní základní školení** a praktický výcvik na HBZS, úspěšně vykonat kvalifikační zkoušku a složit slib záchranaře.
- Cvičení v dole nesmí být konáno v nedýchatelném ovzduší.

Bezpečnostní předpis ČBÚ č. j. 1/71 - 11. díl

- Do záchranného sboru mohou být přijímáni jen zkušení horníci s důlní praxí ve stáří od 20 do 35 let.
- V záchranném sboru může záchranař působit do věku 45 let. Výjimku nad tuto hranici povoluje vedoucí HBZS nebo OBZS na základě lékařského posudku.

Vyhláška ČBÚ č. 67/88 Sb. o BZS

- Báňským záchranářem se může stát pracovník, který je ve věku od 21 do 35 let.
- Dvouletá důlní praxe a desetidenní praktický výcvik se nepožadují u absolventů VŠ báňského zaměření a střední průmyslové školy hornické, kteří absolvovali základní záchranářský výcvik v rámci výuky.
- Četařem může být jen báňský záchranář s nejméně tříletou záchranářskou praxí, který absolvoval nejméně 6 týdnů pohotovostní služby na OBZS nebo HBZS.

Vyhláška ČBÚ 447/01 Sb. v platném znění

- Báňským záchránářem se může stát ten kdo dosáhl věku 21 let, má nejméně dvouletou odbornou praxi z toho nejméně 1 rok při vykonávání hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem.
- Absolventům vysokých škol může ředitel HBZS zkrátit základní školení a výcvik až na 40 hodin.
- Udržování odborné způsobilosti – nejméně jednou za čtvrtletí školení a praktický výcvik v rozsahu jedné směny.
- Tento výcvik zahrnuje i používání DP v dýmnici, nácvik použití oživovacího přístroje a pobyt v tepelné komoře.
- Báňský záchránář nemůže plnit úkoly BZS pokud si neudrží odbornou způsobilost a fyzickou připravenost.

Projekty školení a výcviku – příloha Služebního řádu

- **Obsah projektu :**
 - Určení a charakteristika akce.
 - Organizační opatření a zabezpečení.
 - Požadavky na účastníky a lektory.
 - Plán témat, počty hodin a osnova.

Při školeních a praktickém výcviku :

- prezentace v Power Pointu nebo Open Office,
- názorné pomůcky,
- důraz na předvedení lektorem a praktický nácvik účastníkem
- zakončení zkouškou testem na PC a následně ústní

• **Provádění školení a výcviku :**

- útvar výchovy, výcviku a taktiky
- útvar hlavního inženýra
- oddělení hlavního mechanika

Lektorský sbor :

- technici
- mechanici
- záchranáři stálého sboru
- lékaři – záchranáři, zdravotní sestra

Zvyšování odborné úrovně lektorů.

Útvar výchovy, výcviku a taktiky

- základní školení a praktický výcvik báňských záchranářů (5 – 8 kurzů ročně, 90 – 135 absolventů)
- udržování odborné způsobilosti báňských záchranářů (2800 účastníků podle rozpisu v ročním plánu činnosti)
- základní a opakovací školení četařů (9 - 10 školení ročně, 100 – 130 účastníků)
- speciální výcvik pro vedoucí ZBZS a jejich zástupce
- zajištění školení mimo HBZS (svářeči, řidiči MVV, obsluha kotelen,)

-
- Základní školení a výcvik báňských záchranářů a udržování odborné způsobilosti báňských záchranářů – podpůrné procesy zahrnuté v managementu jakosti podle normy ČSN EN ISO 9001:2001

Útvar hlavního inženýra

- základní a opakovací školení a praktický výcvik záchranařů – lezců
- školení a výcvik četařů záchranařů - lezců

Útvar hlavního mechanika

- základní a opakovací školení a praktický výcvik záchranářů – potápěčů
- základní a opakovací školení četařů - potápěčů
- speciální výcvik vedoucího mechanika ZBZS, zástupce vedoucího mechanika a mechanika BZS
- základní školení a praktický výcvik uživatelů pracovních dýchacích přístrojů
- školení výdejců a mechaniků DIT
- školení školitelů uživatelů DIT

Udržování odborné způsobilosti

13

Děkuji za pozornost
Zdař Bůh!

